

Nr 34.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående återbetalning av tull för viss spritinförsele m. m.; given Stockholms slott den 20 september 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 september 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och folkhushållningsdepartementen anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

I anledning av framställningar från statens industrikommission samt bensin- och oljenämnden har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 juni 1940 bemyndigat statens reservförrådsnämnd att genom förmedling av aktiebolaget Vin- & spritcentralen för flygvapnets räkning inköpa viss kvantitet estnisk sprit med en alkoholstyrka av lägst 95 procent. Genom beslut samma dag har Kungl. Maj:t vidare, med hänvisning till angelägenheten av att under förhandenvarande förhållanden få till stånd import av motorbränsle, hänskjutit till Vin- och spritcentralen att träda i förbindelse med utländska företag, som kunde förväntas vara i tillfälle att tillhandahålla alkohol, och

att till chefen för finansdepartementet anmäla inkommande anbud. Tillika förklarade Kungl. Maj:t i sistnämnda beslut, att för Vin- & spritcentralens verksamhet gällande föreskrifter ej skulle utgöra hinder för bolaget att verkställa inköp av alkohol från utlandet.

Sedan Vin- & spritcentralen i olika skrivelser anmält ett flertal från utlandet inkomna anbud och statens industrikommission avgivit utlåtande över vissa av anbuden, har Kungl. Maj:t genom beslut den 5 och 12 juli samt den 1 och 16 augusti 1940 lämnat reservförrådsnämnden bemyndigande att genom förmedling av nämnda bolag för flygvapnets räkning inköpa ytterligare dylik sprit från utlandet, nämligen från Ungern, Lettland, Litauen och Slovakien.

I skrivelse den 9 juli 1940 har Vin- & spritcentralen med förmälan, att de vid denna tidpunkt medgivna köpen av reservförrådsnämnden avslutats, hemställt om Kungl. Maj:ts bemyndigande att använda den sålunda inköpta spriten för förtäringssändamål och att disponera motsvarande kvantitet svenskt potatisråbrännvin för försäljning jämlikt förordningen angående handel med skattefri sprit, varigenom bolaget i utbyte kunde ställa sprit från sulfittfabrikerna till förfogande såsom motorsprit. Efter hörande av kontrollstyrelsen har Kungl. Maj:t genom beslut den 19 juli 1940 med godkännande av de föreslagna bytesåtgärderna förklarat, att bolaget, utan hinder av bestämmelserna i § 4 av det den 28 juni 1934 mellan svenska staten och bolaget ingångna tilläggsavtalet, finge för försäljning jämlikt förordningen angående handel med skattefri sprit använda av potatis och spannmål framställd sprit till en myckenhet motsvarande den förutnämnda från utlandet inköpta kvantiteten.

För den från utlandet införda spriten har reservförrådsnämnden att enligt gällande bestämmelser erlagga tull. Ifrågavarande sprit, som till större delen kommer att försändas hit på fat och till en mindre del i tankvagnar, torde i sin helhet hänföras till tulltaxenummer 157 och sålunda beläggas med en tull av 1 krona för liter av 50 procents alkoholhalt vid + 15° C. Då spritens faktiska alkoholhalt är lägst 95 procent, kommer tullen att uppgå till närmare 2 kronor för liter.

*Departements-
chefen.*

De spritkvantiteter, som statens reservförrådsnämnd bemyndigats att inköpa från utlandet genom förmedling av Vin- & spritcentralen och som till en del redan införts, äro avsedda att användas för en ökning av föreliggande reserver av motoralkohol för försvarsväsendets behov. Inköpen verkställas, som i bemyndigandena angivits, för flygvapnets räkning. Avsikten är, att flygvapnet skall från reservförrådsnämnden övertaga motsvarande spritkvantiteter till priser, som svara mot nämndens kostnader för den i utlandet inköpta spriten. Då sprit för användning till motorbränsle bör hålla minst 99 procents alkoholstyrka, skulle den utländska spriten för att tillgodose flygvapnets behov först behöva underkastas s. k. absolutering. Med hänsyn bland annat härtill är det lämpligare att i stället använda den importerade spriten för förtäringssändamål och i gengäld efter inom Vin- &

spritcentralen gjorda utbyten ställa motorsprit från sulfitfabrikerna till flygvapnets förfogande. För att icke rubba gällande regleringsbestämmelser i avseende å potatisbränneriernas avsättning har utbytet tillgått så, att en mot den importerade spriten svarande mängd svenskt potatisråbrännvin, som eljest skulle ha använts till förtäring, överförts till försäljning såsom skattefri sprit, varigenom den önskade mängden motorsprit kunnat frigöras. På Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela de beslut om dispens för Vin- & spritcentralen från gällande avtalsbestämmelser, som ifrågavarande utbyten kunna göra påkallade.

Den tull av närmare 2 kronor för liter, varmed införseln av ifrågavarande högprocentiga sprit enligt gällande tulltaxa är belagd, bör med hänsyn till sin syftning och — vad gäller motorbränsle — prohibitiva höjd ej lämpligen belasta en import av här ifrågavarande slag. Det kan icke heller ur redovisningssynpunkt vara tillfredsställande att dessa tullkostnader, uppgående till ett flertal miljoner kronor, skola belasta flygvapnets anslag. Enligt min mening bör sålunda denna spritimport för flygvapnets räkning icke slutligt träffas av tull.

Den avsedda tullfriheten kan genomföras på olika vägar. En ändring av tulltaxan synes icke böra komma i fråga. Man kan då välja mellan att genom särskild författningsföreskrift medgiva tullfrihet för ifrågavarande införsel eller att, sedan tullbehandling i vanlig ordning ägt rum, anbefalla tullverket att återföra erlagda tullbelopp till reservförrådsnämnden. Den senare utvägen synes vara att föredraga vid en tullbefrielse av den engångskaraktär, som här är i fråga. Kungl. Maj:t torde sålunda böra inhämta riksdagens bemyndigande att förordna om återförande till reservförrådsnämnden av den tull, varmed för flygvapnets räkning av nämnden införd sprit belagts. Bemyndigandet bör gälla även för de ytterligare spritpartier, vilka Kungl. Maj:t kan finna nödigt att för nämnda ändamål låta upphandla i utlandet.

Den här valda formen för avlastning av en extraordinär tullkostnad å flygvapnets anslag är att jämställa med beviljande av tullfrihet och bör givas samma rättsliga verkningar. Att formell tullfrihet icke beslutats för ifrågavarande spritinförsel, bör sålunda rimligtvis icke påverka beloppet av den tolagsersättning, som enligt beslut vid 1857 års riksdag utgår till vissa städer i visst förhållande till den årliga tulluppbörden i dessa (Kungl. Maj:ts skrivelse den 18 december 1857, nr 64). I den tulluppbörd, efter vilken dylik ersättning skall utgå, bör med andra ord icke inräknas för sådan sprit erlagda tullbelopp, vilka efter Kungl. Maj:ts förordnande sedermera skola återbetalas.

Trots sprittillskottet från utlandet och trots övriga åtgärder som vidtagits för spritförsörjningens vidmakthållande, kan det tänkas visa sig lämpligt eller nödvändigt att framdeles disponera viss kvantitet potatisråbrännvin, varå tillgången är relativt god, för användning såsom motorsprit utan att motsvarande överföring av sulfitsprit till förtäringssprit göres; från sulfitintressenternas sida kan lika litet göras några berättigade invändningar

häremot som mot nyssnämnda spritimport, så länge sulfitfabrikerna på grund av massaexportens nedgång äro förhindrade att leverera ens den minimikvantitet, som förutsatts vid regleringen. Möjlighet bör därför öppnas att i den utsträckning, som påkallas för genomförande av nämnda disposition av råbrännvin, avvika från regleringen, som utformats under helt andra förutsättningar än de nu föreliggande. Härför erfordras riksdagens medgivande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att förordna om återföring till statens reservförrådsnämnd av tullbelopp, som av nämnden erlagts vid införsel av sprit för flygvapnets räkning;

dels förklara att vid tolagersättningens beräkning skall så anses, som om tullfrihet åtnjutits för berörda införsel;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för disposition i för försvarsberedskapen erforderlig omfattning av potatisråbrännvin för framställning av motorsprit.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Henrik Klackenborg.